

DELAVEC

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna številka 1 Din,
mesečno Din 3.—, celoletno
35 Din. — Za člane izveš
po 60 para.

Oglasil po dogovoru.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine
proste.

Trboveljska stavka in! mezdno gibanje kovinarjev na Jesenicah.

Ne bo škodovalo, če primerjamo stavko rudarjev Trboveljske premogokopne družbe in mezdno gibanje kovinarjev na Jesenicah. Bomó vsaj lahko videli, kakšna je taktika nezavisnih v boju proti Osrednjemu društvu kovinarjev.

Zakaj je propadla stavka rudarjev? Ako pustimo na strani razmotrivanje o pripravljenosti stavke, neugodni čas itd., lahko rečemo: stavka je propadla, ker je bila moč družbe večja, ker je bil vpliv buržuazije silnejši in — ker je bila vlada v boju popolnoma na strani družbe in je z vso silo in vsem terorjem nastopila proti rudarjem.

Kakšen pa je gospodarski pomen obeh podjetij?

Dočim je Kranjska Industrijska Družba prišla v krizo vsled importa tujezemskih izdelkov in je tujezemska konkurenca vrgla cene izdelkom navzdol, je taka konkurenca pri premožu povsem izostala.

Premoga je torej vsled stavke primanjkovalo. Če pa bi stavkali kovinarji na Jesenicah, bi vsled tega na trgu železnih izdelkov ne primanjkovalo. Zato je bilo pričakovati, da bo v slučaju stavke rudarjev trpelo celotno kapitalistično gospodarstvo, v slučaju stavke jeseniških kovinarjev pa le podjetje samo.

Dasi je bila torej v rudarski stavki škoda celokupnega kapitalističnega gospodarstva očita, — stavka sama je trajala nad 8 tednov in je povzročila gospodarstvu ogromno škodo, — vendar je ta družba in kapitalistična vlada raje trpela to škodo, samo da je delavstvo propadlo.

Sedaj pa naj še kdo trdi, da bi stavka jeseniških delavcev morala zmagovito končati. Na hitrem koncu stavke bi buržuazija ne bila interesirana. Na tem bi bila interesirana Kranjska Industrijska Družba. K. I. D. dobro ve, da stavke dividend tudi za podjetje ne večajo. Stavka je riziko za podjetje, kakor za delavstvo. Dokler in kjer se podjetje tega zaveda, skrajna sredstva, ki so tudi za delavstvo dvorezen nož, niso najboljša sredstva. Pri K. I. D. nas je vodilo to dejstvo in naša za res skrajne slučaje pripravljena akcija do uspehov, ki so z ozirom na sedajno težko dobo zadovoljivi. Ako pa bi vporabljali vedno in povsod in brez najhujše potrebe skrajna sredstva, bi družba končno

prevdarila, če bi ji ne neslo večjih dobičkov, da meri enkrat moči z delavstvom brez ozira na velike izgube. — V slučaju zmage bi skušala nazaj dobiti, kar bi s stavko izgubila. Tak račun si postavlja vsak kapitalist, ki stoji pred alternativno: ugoditi zahtevam ali ukloniti.

Vkljub tej resni, po ničemer olepšani, niti osenčevani sliki, vpijejo nezavisni: Svetek in Golmajer sta prodala jeseniške kovinarje! Vprašamo le vse one, ki jim je dobrobit delavstva v resnici pri srcu:

Je li bil vsak funkcionar organizacije dolžan, da situacijo premotri tako kot je? In če je situacijo dobro premotril, kaj bi ne storil, vsakdo sklepa: V stavko jeseniški kovinarji niso smeli stopiti! Stavka bi prinesla občuten poraz.

Seveda, nezavisni ne bodo tega upštevali. Slej ko prej bodo trdili: jeseniška stavka bi uspela, pri jeseniški stavki ne bi bil odločilen režimski teror in vplivno vladno nasilje. Ker je njim evangelij demagogija, zato kriče po eni strani: Stavko rudarjev je zatrl teror, stavke jeseniških kovinarjev pa ne bi zatrl teror. Taka logika je pa vse preje, kot za strokovno gibanje zdrava, priporočljiva in primerna. Zato je sedaj v revirjih nad 600 ljudi in njihovih družin brez zaslužka, brez kruha, kar je bilo jeseniškim kovinarjem prihranjeno s tem, da sta postala Svetek in Golmajer izdajalca proletarijata in reformista.

Razredni boj je revolucionaren. — Revolucionaren pa je takrat, kadar zanje uspehe, ne pa polome in izgube.

Opomba uredništva: Ta članek smo dobili od sodruga, ki pri bojih na Jesenicah ni bil udeležen in gleda vse to od daleč. Članek je lep in resničen, — a ne verjamemo, da bi prepričal vse, da so ravnali zastopniki O. D. K. tako, da resen in pošten strokovničar ni mogel ravnati drugače. Ze enkrat smo zapisali besede: Blagor mu ki ga izmodri tuja nesreča, a malo je takih...

Tako n. pr. vidimo, da sodrug C. Košir še ni postal nič bolj moder, kakor je bil. Vkljub temu, da ve ravnatoko kakor mi, da so železničarji tako razbiti, da še 24 urne stavke niso vzdržali, še vedno po Strokovni Borbi piše, da bi bilo dobro, da bi bili spustili v »generalni štrajk« trozvezo rudarjev, kovinarjev in železničarjev. —

K akciji proti fašizmu.

Centralno radniško sindikalno veče (centrala nezavisnih organizacij) se je obrnilo na vse ostale strokovne centrale, med temi tudi na Glavni Radniški Savez Jugoslavije s pozivom na skupno akcijo proti fašizmu. Na ta poziv je odgovoril s. Luka Pavičević v imenu Glavnega Radniškega Saveza z daljšim pismom.

V tem pismu se naglašajo najprej, da moramo imeti pri nas pred očmi, da se nahaja v naši državi fašistovski pokret v znatno drugih razmerah, kakor v drugih državah.

V Jugoslaviji še ni enotnega nacionalnega čustvovanja. Zato se razvija pri nas fašizem v okviru raznih političnih in plemenskih skupin. Orjuna je samo ena izmed jugoslovanskih fašističnih organizacij. Je to organizacija, ki stoji najbližje demokratični stranki. Poleg Orjune imajo podobno organizacijo tu-

di radikalci. Ta organizacija se imenuje Srnao. Poleg teh fašistovskih skupin imajo tudi zagreški blokaši svojo fašistovsko organizacijo Hanao, celo slovenski klerikalci snujejo svojo Slonao.

Tako je posebnost jugoslovanskega fašizma, da je zapleten v medsebojne boje. Zato se ima manj možnosti obrniti proti delavstvu in njegovim organizacijam. Pojavi, ki dokazujejo nasprotno, ne zavzemajo značaja enotne večje akcije.

Delavstvo mora take napade z vso energijo odbijati, — nima pa nobenega interesa, da bi izzivalo boje s fašisti.

Naj citiramo drugi del pisma doslovno! Razpravljajoč o tem, kar smo zgoraj povedali, nadaljuje s. Pavičević:

Da nas pravilno razumete, vam moramo jasno povdariti, da odklanjamo efektivne akcije proti fašizmu samo vsled današnje slabosti naših organiza-

cij. Mi ne želimo, da jih izpostavimo tako slabe, kakor so, udarcem, ki bi jih težko vzdrževale, če tudi ne sprejemamo predloga o skupni akciji proti fašizmu, s tem pa ne pravimo, da se proti fašizmu v obče nečemo boriti. Nasprotno: mi se proti njemu borimo in se bomo borili, a samo s sredstvi, ki so v skladu z našimi silami.

Ta sredstva so:

1. Obveščavanje delavcev o protidelavskem značaju fašizma in odvracanje delavstva, da bi pri takih organizacijah sodelovalo.

2. Kritika fašistovskih akcij potom našega časopisja in sicer ne samo onih, ki so naperjene proti našim organizacijam, ampak tudi onih, ki so naperjene proti mirnemu in normalnemu razvijanju in konsolidiranju političnih razmer v obče.

3. Ustmene in pismene zahteve, naslovljene na odgovorne državne faktore, da garantirajo s silo zakona vsem državljanom nemoteno uživanje meščanskih pravic. In končno

4. Parlamentarna akcija socialističnih poslancev, ki imajo v parlamentu pozivati vlado na odgovor za fašistov-

ske napade na naše organizacije in za teroristične akcije sploh.

Razven zgoraj navedenega obstoji še en važen razlog, da predloženega predloga to pot ne sprejemamo. Ta razlog je sledeči:

Do sedaj smo enotne akcije sprejemali in izvajali v nadi, da ne bodo služile nam sovražnim tendencam »enotne fronte«, temveč ustvarjanju edinstvenih strokovnih organizacij. Ker ste vi, po vsaki skupni akciji pisali v vaših organih, kako »ideja enotne fronte« zmaguje, — preko vprašanja enotnih organizacij pa ste prehajali na dnevni red, zaenkrat predložene skupne akcije ne sprejemamo. Mesto skupne akcije vam priporočamo, da se pogovorimo o enotnosti strokovnega pokreta in o ujedinjenju strokovnih organizacij.

V nadi, da bo našlo to naše pismo v vaših krogih na sodružno razumevanje, in da boste naše stališče sprejeli, vam pošiljamo sodružne proletarske pozdrave.

Za Glavni Radniški Savez:

Luka Pavičević,
tajnik.

Tajnik Woudenberg o razmerah v organizacijah naših lesnih delavcev.

V maju t. l. sta se vršila pri nas dva kongresa lesnih delavcev: prvi v Ljubljani, drugi v Brodu. Obeh kongresov se je udeležil tudi tajnik Mednarodne Unije Lesnih Delavcev v Amsterdamu sodrug Woudenberg.

Sodr. Woudenberg podaja v Bulletinu Mednarodne Unije zanimivo poročilo o tem kongresu in o vtisih, ki jih je dobil o lesni organizaciji v Jugoslaviji. Iz tega poročila priobčujemo sledeče:

Ko sem dospel v Jugoslavijo, sem izvedel, da se prične kongres v Ljubljani v nedeljo dne 6. majnika. Kakor omenjeno, so sodelovale na tem kongresu organizacije Rebrič, Kordič in Tokan.

Prisoten sem bil v ponedeljek dne 7. majnika pri razpravah ter ugotovil, da je sestavljen kongres iz zelo heterogenih skupin. Nekateri govorniki so se bavili izključno le z drugo, z dunajsko in moskovsko internacionalo, s socialpatrioti, s policijskimi vohuni in kapitalističnimi podrepaniki. Ta terminologija mi je dokazovala, da so bili ti govorniki izraziti komunisti. Drugi govorniki pa so zastopali popolnoma drugo stališče.

Ko sem se po osebnih informacijah, orientiral o položaju, sem stavljal na kongresu pogoje, pod katerimi se lahko priklopi naši mednarodni zvezi. Pri tem sem se postavil popolnoma na stališče resolucije, sprejete na dunajskem kongresu. V tej zvezi sem tudi podčrtal, da je Amsterdamska Mednarodna Strokovna Zveza popolnoma neodvisna od vsake politične internacionalne.

Z ozirom na vprašanje o ujedinjenju vseh strokovnih organizacij lesnih delavcev Jugoslavije, o katerem se je na tem kongresu mnogo govorilo, sem naglasil, da morejo izvršiti ujedinjenje le ljudje, ki si medsebojno zaupajo, to pa tudi, če se taktično ne strinjajo docela. Najvažnejša točka je zato, da se brez-pogojno preneha s sumničanjem in obrekovanjem, ki je imelo do sedaj tako poguben vpliv za medsebojno razmerje. Razum tega je pa za trajno ujedinjenje

potrebno, da v najvažnejših taktičnih vprašanjih strokovnega pokreta soglasamo.

Dalje sem dal izraza mnenju, da bi bilo, ako obstoja na vseh straneh resna volja priti do ujedinjenja, bolje, da bi se skušalo to edinstvo doseči v praktičnem sodelovanju, kakor pa forsirati prehitro edinstvo.

Po mojem referatu se je pojavilo še mnogo nasprotij in šele po dolgih debatah se je sklenilo poslati iz treh članov sestojajočo delegacijo v Brod h kongresu Novakove skupine, ki se je vršil 13. in 14. majnika. Tokanova skupina je po dolgih debatah, kakor se zdi sprevidila, da je bolje, ako se sporazume z Novakovo skupino, kakor da bi šla v organizacijo, ki bi zavzela proti slednji sovražno stališče. Kar se mene tiče, sem uvidel, da so naši ljubljanski prijatelji Tokanove skupine več ali manj razumeli, da bi pomenjalo njih sodelovanje pri ustanovitvi posebne takozvane neodvisne organizacije — ločitev od naše internacionalne.

Kot že rečeno, se je vršil Novakov kongres 13. majnika v Brodu. Tega kongresa so se udeležili tudi zastopniki bosanske zveze kakor tudi delegacija ljubljanskega kongresa, obstoječa iz Rebriča, Kordiča in Tokana. Glavna točka, o kateri se je razpravljalo na kongresu, je bilo posvetovanje z delegacijo ljubljanskega kongresa in prizadevanje doseči enotno zvezo vseh lesnih delavcev Jugoslavije, ki bi stala na stališču Amsterdamske Internacionalne. Z ozirom na zahtevo po ujedinjenju in internacionalnih zvezah, se je sklenilo imenovati petčlansko komisijo, v katero se izvoli po tri na kongresu izvoljene člane, dva pa bi izvolila delegacija ljubljanskega kongresa.

Predlagalo se je tudi, da bi se pritegnilo v njo tudi internacionalnega tajnika. Z ozirom na to sem izjavil, da se udeležujem pod pogojem, da imam v komisiji le posvetovalen glas.

Po dolgem posvetovanju se je komisija zedinila na sledečo deklaracijo:

Resolucija o ujedinjenju lesnih delavcev v Jugoslaviji.

Po dolgi debati se je ugotovilo, da obstajajo v notranjem in mednarodnem pravcu nasprotja, ki so zanesla v organizacijo spor. Nasprotja so v tem, da se ravna en del po smeri Rdeče Moskvske Stokovne Internacionale, drugi pa po amsterdamski smeri.

Prvi zahtevajo, naj bo njih organizacija neodvisna od Amsterdamske Internacionale, drugi pa, da se v najkrajšem času priključijo tej internacionali in da se dela po direktivah Amsterdama.

Vkljub tem razlikam je pa neobhodno potrebno, da se doseže ujedinjenje. V tem oziru priporoča na tem kongresu izvoljena komisija, da se preneha, ako se hoče doseči ujedinjenje, z medsebojnim obrekovanjem potom tiska, kakor tudi v osebnem občevarju.

Brod na Savi, dne 14. majnika 1923.

Podpisani:

Jožef Wirsching, Jožef Novak, Bogdan Krekić, Aleksa Rebrić, Ivan Tokan.

Bosanski železničarji za edinstvo železničarskih organizacij.

Bosanski neodvisni železničarji objavljajo v »Organizovanem Radniku« pismo, naslovljeno na Savez Železničara Jugoslavije, Glavni Radnički Savez in Centralno Radničko Sindikalno Veče.

V tem pismu izjavljajo, da so pretresli na svojih zborih in konferencah vprašanje enotne, razredno-bojne organizacije vseh železničarjev, in da so na predlog odposlanca Saveza Železničara Jugoslavije vzeli v pretres možnost, da pristopijo k obstoječemu Savezu železničarjev Jugoslavije. Bosanski neodvisni železničarji so izbrali odbor, ki je pooblaščen, da prijavi svoj pristop k Savezu in da izda na jugoslovansko železničarsko javnost poseben memorandum o ugotovitvi enotne sindikalne organizacije vseh marksističnih železničarjev Jugoslavije.

Neodvisni železničarji pa bi pristopili k Savezu Železničara samo pod temi pogoji:

1. Da izstopi Savez iz Glavnega Radniškega Saveza in da pretrga vse stike z Amsterdamsko Internacionalo. Pač pa lahko ostane v Mednarodni Federaciji Transportnih Delavcev.

V Savezu se lahko vrši svobodna agitacija za amsterdamski in moskovski pravec.

2. Da se izbere v vodstvo proporcionalno zastopstvo.

3. Da se prizna članstvo vseh razrednih železničarskih organizacij.

4. Da bo Savez strankarsko nezavisen.

5. Da se članstvo raznih smeri psihološko zbljuje.

6. Da se v slučaju neuspeha kake akcije ponovno preceni situacija in iz neuspeha črpa pouk, in da se ne dogaja več, da bi ena stran po neuspehih akcijah drugi predbacivala, da je zakri-

Moj osebni utis je ta, da je Novakova skupina tista, ki se more sprejeti na podlagi svojega delovanja brez pridržka v našo internacionalo, ker odgovarja po svoji ideologiji in taktiki smerem izraženim v dunajskih resolucijah. Novakova zveza je tudi v sestavi Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije. V koliko je mogoče upati na popolnejše ujedinjenje, se da trenutno težko reči. Če se bo skušalo resolucijo petčlanske komisije iskreno izvesti, potem je ujedinjenje obeh zvez le vprašanje časa.

Tako tajnik Woudenberg! Za nas je to poročilo dokaz, da gleda tajnik Mednarodne Unije Lesnih Delavcev na vprašanje edinstva strokovnega pokreta natanko z istim pogledom, kakor mi, in da nam bo mogoče ostati v dobrih stikih z vsemi tistimi v obeh organizacijah lesnih delavcev, ki bodo uravnali svoje delo v smislu navodil svoje internacionale.

Ne moremo se pa otresti vtisa, da je skušala ljubljanska pokrajinska organizacija težka vprašanja prehitro rešiti, in da jih zato ni rešila, ampak da stoji še pred težkimi preizkušnjami.

vila neuspeh ona, ker krši to zaupanje v organizacijo sploh.

Za vsako akcijo je treba temeljite priprave in se je ne sme začeti, ako jo provocira podjetnik, da bi mogel razbiti delavske organizacije.

7. Da se mezdna gibanja železničarjev gmotno in moralno podpirajo.

Tako ta memorandum. Odbor, ki ga je podpisal, se pozivlja na sklepe Mednarodne Federacije Transportnih Delavcev in ugotavlja, da ravna v smislu sklepov, ki zahtevajo, da se vpostavi v vseh državah enotnost strokovnih organizacij. O memorandumu bo sklepal kompetentni Savez.

Mi bi imeli k temu pripomniti, da nam je ta memorandum en dokaz več, da pričenjajo na vseh straneh uvideti, da cepljenje delavskih organizacij ni bilo pravo sredstvo za pobijanje kapitalizma. Iz točke 7. uvidimo, da je postalo neodvisnim v Bosni marsikaj že jasno, kar je ostalo pri nas še marsikomu knjiga, zapečaten s sedmimi pečati.

Vkljub temu, da je predlog, kakor ga ta memorandum vsebuje, simpatičen, bo imel Savez Železničarjev pred očmi marsikatero težko izkušnjo, ki smo jo imeli doslej pri reševanju sličnih predlogov.

Predvsem dejstvo, da je mogoče delati za psihološko zblizanje že pred formalnim zedinjenjem. A kaj smo videli dosedaj? — Zlasti pri nas. (Resnici na ljubo moramo priznati, da je v tem oziru »Organizovan Radnik« boljši, kot naša »Strokovna Borba« in »Proletarska Mladina«.) Mi si težko mislimo, da bosta Marcel in Jaka Žorga in vsi oni, ki mečejo okrog izraze policajspijoni, izdajalci, denuncianti itd. in ki trosijo okrog najogabnejše laži, — lahko s

tem kar čez noč prenehali. Menda namera novega ujedinjenja ni ta, da bi se s tem v organizaciji nadaljevalo? Čemu tako hiteti? Najprej podatki z delom pred ujedinjenjem dokaz o iskrenosti. Ako se poda ta dokaz na celi črti, bosta Amsterdam in Moskva združena.

Faktične razlike so v organizacijah vedno obstojale — in vendar je delavstvo moglo ostati skupaj.

Eno pa je: skupaj delati morejo le ljudje, ki si medsebojno zaupajo, ki drug o drugem niso prepričani, da so nepošteni...

Zato ni druge poti do edinstva pokreta, kakor ta, da se nepoštena sredstva v medsebojni tekmi izločijo. Ako jih nismo v stanu izločiti, dokler stojimo v dveh organizacijah, ali jih bomo znali izločiti v eni, ako vstopimo v eno?

Naše organizacije.

Strokovna komisija.

Zbirka Strokovne komisije za stavkovni sklad rudarjev in mornarjev od 18. 9. do 25. 9. 1923.

ČETRTI IZKAZ.

Kovinarji:	
Javornik, nabir. pola št. 12	Din 258.50
» » » » 13	» 180.50
» » » » 14	» 507.25
Dobrava » » » 22	» 20.—
» » » » 24	» 239.—
Ljubljana, » » » 127	» 70.—
» » » » 130	» 58.—
» » » » 131	» 45.—
» » » » 133	» 64.—

Skupaj Din 1442.25
I, II. in III. izkaz Din 2184.20

Skupaj Din 3626.45

Skupaj:

Kovinarji	» 3626.45
Kemični delavci	Din 2919.55
Usnarji	» 617.50
Zivilski delavci	» 511.—
Oblačilni delavci	» 593.—
Nameščenci boln. bl.	» 247.75
Tobačni delavci	» 213.25
Stavbni delavci	» 190.60

Skupno Din 8919.10

Prazne nabir. pole so vrnil:

Kovinarji, Dobrava nabir. pola št. 23.
Kemični delavci, Moste, nabir. pola št. 35.

Kemična stroka.

Denarno poslovanje. Osrednje društvo kemičnih delavcev in sorodnih strok je od letnega računskega zaključka (razvidno v 35. številu »Delavca«) to je od 31. marca do 15. avgusta t. l. sprejelo potom mesečnih obračunov skupaj Din 32.375.52. Od 15. avgusta dalje so obračunale sledeče skupine kemičnih delavcev: Moste, za avgust Din 1839.35; Mojstrana, za avgust Din 1785.60; Prevalje, za avgust 336.60; Ljubljana (tov. za klej) za avgust Din 1099.55; Ljubljana (tov. pap. izdelkov) za avgust in september Din 629.20; Vevče, za julij in avgust Din 817.20; Sladki vrh, za julij Din 1372.80; Maribor za junij in julij Din 910.02; Hrastnik (kem. tov.) za julij in avgust Din 293.55; Zidani most, za junij in julij Din 218.38; Pečovnik, za maj Din 88.10; — Din 9385.35; od 15. 3. — 15. 8. Din 32.375.52; skupaj Din 41.760.87.

Tajništvo Osrednjega društva kemičnih delavcev pozivlja vse podružnice kem. del., da se kolikor mogoče točno ravna po razposlanih okrožnicah. — Dalje naznanja, da ima še lepo število knjižic v zalogi iz knjižnice Strok. komisije »Postanek in razvoj strokovnih organizacij v Avstriji«. Vsakega člana, ki še nima te knjižice pozivljamo, da si

to knjižico nabavi ozir. naroči pri tajniku podružnice, — in vodstva podružnice pri tajništvu Osrednj. društva. Iz te knjižice si bo ustvaril vsak član sliko, kakšne boje je že vodilo delavstvo v preteklosti.

Steklarji in drugi pomožni delavci v Sloveniji, pozor! Vsled kritičnih razmer v steklarni Straža pri Rogatcu, kjer vladajo strašne razmere, kjer vodstvo steklarnesramno izrablja in izkorišča ubogo in izčrpano delavstvo, svarimo steklarje in kemične delavce, da pod nobenim pogojem ne iščejo in ne sprejemajo dela pri tem podjetju, dokler podjetje ne odpravi neznosnih razmer. Ravnajte se po naših navodilih in ne uproščajte Vaših izčrpanih sodrugov v Straži.

Moste. V četrtek dne 20. septembra se je vršil pri nas strokovni shod delavstva kemične tovarne z dnevnim redom: razglasitev volitev obratnih zaupnikov, sestava kandidatne liste in nabava podružnične knjižnice, mesto podružničnega prapora. Glede nabave knjig za knjižnico svetujemo vsem sodrugom in sodružicam, da po možnosti darujejo knjige, ki se jim doma praše po omarah brez dobičkanosti. — Na ta način, da bomo med člani zbrali lepo število knjig, bomo delavstvu mnogo pripomogli do izobrazbe in večje zavednosti. Darovane knjige sprejema sodr. Franc Jančič, podružnični predsednik.

Ljubljana. Naša skupina kemičnih delavcev v tov. za klej je imela dne 21. septembra takoj po delu glavni mesečni sestanek s poročilom funkcionarjev in poročilo o splešnem položaju delavstva, katerega je razjasnil preds. strok. kom. sodr. Svetek. — Glede žolnih razdiralcev strokovnih organizacij, katere razkrinkuje list pod krinko Strokovna Borba v dopisu »Iz tovarne za klej« je obrazložil delo in njih namen s. Golmajer. Iz njegovega poročila je sodrugom iz tovarne za klej sedaj razumljivo, da delo ljudi pri lističu, ki sliši na ime Strokovna Borba, ni odkritosrčno, ker ima podrejene ljudi, ki mu hlapčujejo pri razdiranju strokovnih organizacij, tam kjer so, ne pa tam, kjer jih ni.

Zahvala. Spodaj imenovani se vsemu delavstvu tov. za klej v Ljubljani najiskrenejše zahvaljujem za nabrano podporo v znesku Din 71.— za časa moje bolezni. — Franc Čebular.

Zahvala. Spodaj podpisani se srčno zahvaljujem obratnemu in podružničnemu odboru, kakor tudi vsem dobrosrčnim v naši tovarni za klej za nabrano podporo v znesku Din 111.25 v času moje bolezni. — Alojz Knaus.

robom, pritrjenim z društvenim znakom, ki sestoji iz monograma U. D. R. iz svetle kovine na rdeči sukneni podlagi. zelena kratka pelerina.

Zenske: zelenkasto krilo, zelena bluza in pokrivalo kakor moški.

Pravilnik U. D. R.

(Kratek izvleček.)

Članstvo se deli v izvršujoče in neizvršujoče člane. Mesečni prispevek izvršujočih je Din 5.— in neizvršujočih Din 10.— Pristopnina 5.— Din.

Organizacija.

Vsi člani v enem kraju tvorijo edinec U. D. R., kateri načeljuje kapetan. Najmanjša skupina v edinci je petorica, kateri načeljuje vaditelj. Tri petorice tvorijo vod, kateremu načeljuje vodnik. Štirje vodi tvorijo četo, kateri načeljuje četnik.

Označe posameznih poveljnikov so: vaditelj: en ozek rdeč trak (na spodnjem robu rokava); vodnik dva ozka traka, četnik en širok trak; kapetan dva široka traka; prvi kapetan (je samo eden) 3 široke trakove. Člani uprav-

in če bi kak posameznik to zaupanje zlorabil, mu članstvo pri prihodnjih rednih volivah ne bo več zaupalo svoje usode.

Pravila U. D. R.

Odobrena od Pokrajinske uprave za Slovenijo z odlokom št. 13.134 z dne 28. aprila 1923.

(Iz pravil navajamo le najvažnejše določbe.)

Ime društva je: Udruženje delavskih rediteljev (U. D. R.) in ima svoj sedež v Ljubljani, delokrog pa po celi Sloveniji.

Namea društva je dvigati in krepiti telesne in duševne sile svojih članov, ter navajati svoje člane k spoznavanju narave in človekoljubnim, ter družbi, posebno delavstvu koristnim dejanjem.

Društvo prireja: 1. izlete in taborenja v prosti naravi, tekme in družabne ter športne prireditve; 2. goji telovadbo in proste vaje; 3. prireja vaditeljske tečaje; 4. nudi pomoč svojemu bližnjemu v slučaju nevarnosti (požar, povodenj i. t. d.); 5. skrbi za red pri raznih

delavskih prireditvah; 6. snuje v okvirju društva edince, ter odseke za poedine panoge svojega delovanja, ter skrbi za vzgojo naraščaja in ustanavlja podružnice; 7. skrbi za predavanja in razprave, izdaja časopise, knjige in spise, tikajoče se društvenega namena, razširja smisel za spoznavanje narave; 8. podpira idejno sorodne institucije; 9. ustanavlja knjižnice, čitalnice, domove in druge v okvir društvenega namena spadajoče naprave.

Volilno pravico v društvu imajo vsi redni člani. Upravni odbor se voli vsako drugo leto.

Društveno razsodišče rešuje vse spore, ki bi nastali med članji iz društvenega razmerja. Sestavljeno je tako, da imenuje vsaka sporna stranka po enega zastopnika, predsednika pa imenuje upravni odbor.

Društveni krog in znak.

Moški: Zelena srajca z ovratnikom in rdečo pentljo, kratke zelenkaste hlače prepasane z usnjenim pasom naravnih barve, zelene dokolenice, skautski klobuk z navzgor zavihanim levim

Podlistek.

U. D. R.

Anarhistično razpoloženi ljudje pravijo disciplini teror. Ne vedo pa, da je ravno disciplina ono, kar dviguje človeka nad žival in ki omogočuje, da vozi človek varno velike vlake in ladje in obvladuje druga čuda moderne tehnike.

Delavski pokret je pokret mas. In od discipline je odvisno, če bo ta pokret zmagoval.

U. D. R. bo gojilo to spoznanje. — Gojilo bo ono disciplino, ki bo izhajala iz globokega notranjega prepričanja članov. Z vsem povdankom in pri vsaki priliki bodo društveni funkcionarji širili spoznanje, da je mogoče skupini ljudi le tedaj enotno nastopati, če podredi vsak svoje hotenje skupnemu hotenju.

Preskrbljeno pa je, da se ta stroga disciplina v društvu ne bo dala izrabljati v slabe namene. Kajti članstvo si bo potom svobodno volitve izbralo take funkcionarje, katerim bo zaupalo.

Monopolska stroka.

Tobačna tovarna. Kakor smo že zadnjič sporočili, je dobil naš odbor ob priliki zadnje intervencije zagotovilo, da je povišanje plač že sklenjeno. To povišanje bo po naših informacijah zelo zaostajalo za tem, kar je delavstvo zahtevalo. A še v tej obliki se vlača predlog ne vemo po kakih pisarnah in čaka na podpis gospoda finančnega ministra. Če nam je treba kaj vzeti, — takrat pa napravi to monopolska uprava kar brez ministra. Izkazalo se je, da se je izdala naredba glede ukinjenja družinskih doklad samolastno, brez prave zakonske podlage. Zato pa je morala monopolska uprava začasno razveljaviti. — Sedaj čaka tudi ta naredba na gospoda finančnega ministra. Mi smo sedaj le radovedni, s katerim podpisom se bo zdaj gospodu ministru bolj mudilo? Tudi proti naredbi sami je naš odbor pri načelniku dr. Lotriču v osebni intervenciji protestiral. Zdaj je vložila po poslancu Gostinčarju protest tudi Jugoslovanska Strokovna Zveza. Radovedni smo, kdaj se bodo pri monopolski upravi nehali igrati z našo potrpežljivostjo, ki se izrablja že do skrajnih mej.

Kovinarska stroka.

Izredni občni zbor podružnice »Osred. društva kovinarjev« na Jesenicah se bo vršil dne 7. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne v Delavskem domu na Savi. Dnevni red je razvideti z organizacijske deske v tovarni.

Smrtan nesreča na Dobravi. V električni tovarni na Dobravi se je dogodila 21. t. m. nesreča, ki je zahtevala svojo žrtev. Delavec I. Kern, ki je bil v delu prav kratek čas, je našel pri delu svojo smrt. Ponesrečeni je bil doma z Vodice pri Kranju in družinski član rodbine, ki ji usoda ni naklonila sreče: nenaravno smrt je našlo že četrto sinov-bratov ponesrečenca. V nedeljo je umrlemu delavcu-sodruhu priredilo tamošnje dobnavsko delavstvo lep pogreb, pri katerem je spremljala umrlega tudi kovinarska godba z Jesenic. Naj mu bo črna zemlja milejša sodnica in kraj boljšega počitka.

Usnjarska stroka.

Čevljarji pozor! Prejeli smo ravno-kar dopis, da stoji čevljarji v Džomboru v mezdnem boju in da je že nekaj izprtih, ker skušajo podjetniki na ta način zlomiti vrlo čevljarstvo organizacijo. Reakcija je povsod enaka, zato naprošamo in opozarjamo naše čevljarstvo delavstvo, da nihče od njih ne potuje v Džombor, dokler v listu ne objavimo, da je boj končan.

Stavbinska stroka.

STAVBINSKI DELAVCI POZOR!
Podjetju Konrad Goligranc v Celju in Juliju Glaser v Mariboru smo napovedali **zaporo.**
Unija stavb. delavcev v Celju.

nega odbora nosijo na levi rami 10 cm dolgo spleteno vrstico rdeče barve.

Pravilnik je obvezen za vse člane in članice.

Kako je postopati pri ustanavljanju edinice U. D. R.

V kraju, kjer žele ustanoviti edinico U. D. R. naj poverijo enega, da sestavi imenik onih, ki žele vstopiti v U. D. R. Ko je to delo izvršil, naj piše na upravni odbor v Ljubljano po pristopne izjave. (Naslov: Andrej Svetek, Selenburgova ul. 6. II. Ljubljana). Ko sprejme pristopne izjave, naj jih razdeli med dotičnike, ki žele pristopiti k društvu. Oni naj jih natančno izpolnijo, ter zopet oddajo pooblaščenca. Ob enem naj mu izroče tudi pristopnino 5 Din, in za vsakega vsaj en mesečni prispevek (izvršujoči 5 Din, neizvršujoči 10 Din). Ko je to v redu, naj se odpošlje vse skupaj na upravni odbor s prošnjo, naj potrdi sprejem članov in odredi svojega delegata, da bo na licu mesta upostavljal edinico in zaslil članice, koga žele za kapetana in druge poveljnike. Delegat upravnega odbora poroča te želje upravnemu odboru, na kar imenuje upravni odbor vse funkcionarje, ki so potrebni za vodstvo edinice.

Dopisi.

Iz Trbovelj. V revirjih Trboveljske premogokopne družbe se dela zopet normalno. Izbojevanje je boj, a na pozorišču tega boja je postal zmagovalec tisti, ki je razpostavil boljše svoje bojne sile proti svojemu nasprotniku. In ta zmagovalec je Trboveljska družba in ž njo vred ves ostali kapitalizem. Manejo si ti gospodje roke od veselja, češ, vi rudarji, še nam boste kopali milijončke iz pod zemlje v potu svojega obraza, a za plačilo za svoje delo boste dobivatli od nas — glad in pomanjkanje.

A rudarji kot trenutni premaganci, pa smo stisnili še tesneje svojo žuljavo pest in smo vprašali: Zakaj smo doprinesli v tem boju toliko žrtev, pomanjkanja in preganjanja? Da, doprinesli smo ogromne žrtve, nismo zmagali zaenkrat, pa vendar smo v tem boju dokazali ogromno odporno silo, ki je v nas. Naj ne misli Trboveljska družba, da je s to svojo zmago že zapečatila našo usodo. Ne nikakor ne! Ampak v tem boju smo napravili veliko preizkušnjo naših sil, ob enem pa je to, sicer bridka šola, pa ravno ta šola nam bo v korist za bodoče boje, da bomo v prihodnje znali boljše razpostaviti naše bojne sile. S tem da bomo v bodoče resnejše in več mislili s svojimi glavami, kakor je bilo to dosedaj pri nas običajno, da se v bodoče ne bomo več pustili voditi potom fraz raznih demagogov vseh barv, ki nimajo niti pojma o pravem vodstvu mezdnih bojev. — Ustvarili in izpopolnili si bomo naše bojne strokovne organizacije na socialistični podlagi, na odkrito razredno bojno stališču, na podlagi taktike, ki ima zaznamovati že uspehe v naših bojih proti kapitalu.

Kako važnega pomena je za nas prava taktika v razrednem boju, je razvidno iz končanega boja. V tem boju za naš kruh smo izgubili 48—54 delovnih dni, — vkljub tem žrtvam pa more kapitalizem sedaj tako divjati, da je na cesto vrženih čez 600 rudarjev z družinami vred, mnogo pa jih zdihuje po zaduhlih ječah. Otroci pa vpijejo po kruhu in obleki. Tukaj se ne zgane niti vlada, ki bi morala skrbeti in ščititi interese tistih, ki z delom svojih rok vzdržujejo to državo.

Kje so sedaj tisti odrešitelji rudarjev, ki ste imeli vedno polna usta zlatih obljub? Kje ste sedaj tisti demagogi, ki ste razbili rudarski pokret, ter lahkomiselno izzvali reakcijo, da je zadala delavskemu gibanju ta težak udarec? Žrtve, ki so tu vsled vaše demagogije, vam kličejo! Glejte da, popravite zločin, ki ste ga napravili nad nami rudarji in nad našimi družinami!

Vestnik D. T. E.

ZLET LJUBLJANSKEGA OKROŽJA D. T. E. V HRASTNIKU.

V nedeljo 23. septembra je priredilo ljubljansko okrožje D. T. E. zlet in javni nastop v Hrastniku. — Po prihodu

D. T. E.

Duševna vzgoja.

Duševna vzgoja se naslanja na negovanje vseh zmožnosti razuma v plemenitem smislu besede. S sistematičnim izobraževalnim delom razširjamo vse znanosti, pri tem pa si mora vsakdo pomagati tudi z lastno vzgojo (samovzgoja). Poleg znanosti seznanjamo mladino tudi s temelji socializma in delamo na to, da se razširja zdrav svetovni nazor vedno le z odločno socialističnega stališča. Dalje sledi tudi seznanjanje s celotno družabno, državno in samoupravno ureditvijo in pa vzgojo za družabno življenje; treba je pri tem tudi širiti znanje o naših organizacijah.

Nravna vzgoja.

Z nravno vzgojo pričnemo že v telovadnici in je tesno spojena s telesno vzgojo. Stremi za probujanje discipline, ojačuje voljo, uči nas požrtvovalnosti, družabnosti in odkritosrčnosti v občevanju, vzbuja z vso inicijativo odločnost in vztrajnost, dalje vzbuja tudi zmisel za pravice in dolžnosti. Ob enem nas pa uči prijazaega nastopanja v govoru in dejanjih proti vsakomur, s ko-

dopoldanskih vlakov se je zbral pred kolodvorom spreved, ki je v največjem redu odkorakal proti Delavskemu domu v Hrastnik. V sprevedu so korakali prvi telovadci s telovadkami in naraščajem, nato oddelek U. D. R. iz Ljubljane v krojih, za njimi pa ostali zletniki iz raznih bližnjih krajev.

Pred Delavskim domom se je spreved ustavil in kot zastopnik hrastniškega proletariata s. Malovrh je v vznešenih besedah pozdravil strumne vrste D. T. E. in ostale goste. V imenu ljubljanskih izletnikov je pozdravil spreved s. F. Svetek, ki je v svojem govoru podčrtal potrebo čim večjega edinstva in enotnosti. Slavnost je pozdravilo še več drugih govornikov iz raznih krajev Slovenije.

Kakor dopoldne, tako je tudi popoldanska prireditvev čim najlepše uspela. Priporočili bi le, da se na bodočih prireditvah med telovadbo ne bo dopuščalo točenje alkohola ali sličnih stvari, ki telovadbo samo motijo. Šele ko je telovadba zaključena, naj se pričinja veselica, pa tudi ta, če že mora biti, naj bo dostojna, in naj ne bo podobna orlovskim ali sokolskim prireditvam, ki končajo ponavadi s tem, da obleži po nekaj pijancev pod mizami. Sicer pa kakor rečeno, je bila cela prireditvev zelo dostojna in tudi zabava zelo prigrčna. O telovadbi sami smo pa sprejeli naslednje strokovnjaško poročilo:

Izid javne telovadbe v Hrastniku.

Po dopoldanskem sprevedu in slavnostnih govorih je spreved odšel na telovadišče k glavnim skušnjam za popoldanski nastop. Že pri teh se je videlo, da vaditelji posameznih enot obračajo premalo pozornosti na pravilno izvajanje gibov. Vaje so sicer izvajali vsi oddelki enotno, znak enotnega vodstva, toda gibi so bili preveč površni, kar se je posebno videlo pri moški deci. Tukaj se je takoj zapazilo pomanjkanje strokovno izobraženih vaditeljev in zato naj bo sedaj po končani sezoni javnih nastopov prva naloga D. T. E., da priredi vaditeljsko šolo, ali pa naj temu odpomore na kak drug način.

Ob 2. uri popoldne so se telovadci in telovadke zbrali že v telovadnih krojih pred kolodvorom ter odtod naredili

pohod z godbo na čelu po Spodnjem Hrastniku, kar je zelo ugodno vplivalo na občinstvo, da je videlo s tem korakati strumne vrste telovadcev, ne pa paradnih junakov.

Za tem lepim pohodom se je začela okoli 3. ure javna telovadba, ki ji je prisostvovalo okoli 500 gledalcev. Zadonele so fanfare in na telovadišče so prikorakali v triredih burno pozdravljeni dečki (32) v kratkih belih hlačkah. Nastopili so s češkimi vajami za zlet na Slovaškem l. 1922. Vse vaje so izvajali v splošnem zelo dobro. Pripomniti pa moram, da je v bodoče zelo paziti na godbo, kajti od nje je odvisno izvajanje; godba se tokrat ni ravno izkazala za najboljšo.

Za dečki je sledilo 30 deklic v belih krilih. Izvajale so vaje s krožki za del. olimpijado, ki so zelo navdušile gledalce.

Deklice so odkorakale in nastopili so gojenci iz Ljubljane (8) bosi, samo v hlačkah, z golim in zelo obžganim trupom. Naravnost vzorno so izvajali težke češke vaje za zlet v Bratislavi in človeku se je zdelo, da gleda stare antične borbe, ko so korakali po dovršenih izvajanjih med navdušenimi klici s telovadišča.

Sledile so članice iz Ljubljane in Hrastnika, ki so s plesno fineso izvajale vaje čeških gojenk in s tem pokazale, da so tudi one zmožne iti vzporedno s sovrstnicami v meščanskih društvih. Za njimi so nastopile z vajami za delavsko olimpijado še članice iz Studencev in Trbovelj z istim uspehom.

Slednjič so prikorakale še disciplinirane vrste članov v 12 peteroredih, burno pozdravljeni od gledalcev. Tukaj se je kaj videlo, kakšen je uspeh enotnega vodstva, ko so člani izvajali vaje z delavske olimpijade v ravnih vrstah enotno in dovršeno.

Za člani je bila še orodna telovadba članov in članic s Studencev, ki so stvorili na zaključku dve krasni skupini.

S tem nastopom smo torej končali letošnje delo za prosep DTE in začnemo se s tem novo za triumf delavskih telovadcev drugo leto v Ljubljani na vsedelavskem zletu. Na delo sodrugil!

Joško Tomc.

Razgled po svetu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, dne 25. sept. 1923.

Bivši predsednik Zedinjenih držav ameriških Wilson namerava pri prihodnjih volitvah zopet kandidirati, ker si je demokratska stranka po Hardingovi smrti precej opomogla. Bajje ima mnogo upanja na zopetno izvolitev. Tudi okreval je Wilson docela in se želi čim bolj politično udejstvovati.

Včasih je veljala Amerika zlasti pri nas za obljubljeni deželo. Komur doma ni šlo vse dobro izpod rok ali kdor je zavozil s svojim gospodarstvom,

je prodal, kar je imel in se napotil onkraj »velike luže«. Marsikdo je tam obogatel, drugi je zopet rešil domačijo s tem, da je pošiljal domov denarje in se končno tudi sam vrnil, mnogo jih je pa ugonobila tuja zemlja, pravzaprav krvoločni mednarodni kapitalizem, ki je bil in je zlasti v Ameriki do skrajnosti neizprosen. Vendar ima močnega nasprotnika: močne organizacije olikanega in zavednega delavstva.

Da se izogne izkoriščanja kapitalističnih bank, se hoče osamosvojiti tudi na denarnem polju. Na vzpodbudo železničarske bratovščine so sklenili ame-

mur nam je občevati v enotah in izven njih. Z nravno vzgojo zbijamo tudi zmisel za vse dobro in lepo, za ljubezen in pravičnost. To so namreč glavni zakladi socialistične družbe.

Organizacija.

Temelj naši organizaciji so enote (t. j. telovadni odseki »Svobodec«) s članstvom, naraščajem in deco obeh spolov. Več enot skupaj v istem delu pokrajine tvori okrožje, okrožja pa so zopet združena v Zvezo Delavskih telovadnih enot.

Enota.

Enoto moremo ustanoviti tam, kjer imamo najmanj 10 članov - telovadcev in je med njimi vsaj ena moč, ki je zmožna tehničnega vodstva, telovadbe, posebno vodstva mladinske telovadbe.

Vodstvo enote. Upravno stran enote urejuje občni zbor, članska zborovanja in pa upravni odbor. Vodja enote v upravnem pogledu je predsednik. Tehnične naloge enote pa izvršuje načelnik s svojim vaditeljskim zborom.

Naloga vodstva. Predsednik in njegov namestnik (podpredsednik) predstavlja in zastopa enoto na zunaj ter podpisuje obenem s tajnikom vse poslane dopise. Načelnik vodi telovadbo.

javne nastope in izlete. Dalje so še: tajnik, blagajnik in gospodar, ki vodijo in uravnavajo korespondenco, gospodarstvo in inventar enote.

Načelnik. Načelniku je poverjeno najvažnejše mesto v vodstvu. Od njega je odvisen skoraj ves uspeh. Za načelnika naj bo izvoljen vedno najposobnejši član vaditeljskega zbora, ki uživa zaupanje in ugled vaditeljskega zbora, kakor tudi vsega članstva, posebno telovadcev. Načelnika voli občni zbor na predlog vaditeljskega zbora.

Dolžnosti načelnika in vaditeljev. — Vsak načelnik in vaditelj mora dobro poznati namen, smer in cilj DTE, poznati mora telovadni (Tyršev) sestav, nazivoslovje, metodiko, vodstvo telovadbe, dalje ustroj človeškega telesa in najvažnejša pravila iz zdravilstva.

Naloga vaditeljev ni samo telesna vzgoja, temveč ima gledati tudi na notranjost zaupanih telovadcev v smislu pravil nravne vzgoje. Telovadba mora nuditi vaditelju sredstvo, da postanejo telovadci vaditelju sredstvo, da postanejo telovadci in telovadke popolni možje in žene. Vaditelj naj vzgoji iz telovadcev čiste in zdrave značaje, utrjuje naj v njih voljo in budi zmisel za pravičnost in ljubezen do bližnjega.

riški železničarji, ustanoviti delavsko banko železničarjev, ki bo začela v najkrajšem času poslovati z osnovno glavnicno 1 milijon dolarjev. Temu vzgledu bodo brez dvoma sledile druge panoge delavstva.

Dočim se delavstvo v Severni Ameriki močno in uspešno organizira in si priboruje vedno več pravic, so razmere na južnem delu te celine skrajno žalostne. Najprej so že podnebne razmere manj ugodne od podnebja Severne Amerike, drugič pa manjka organizacij. Zadnje čase zapuščajo najbolj izkoriščani člani človeške družbe, to so zamorci, trumoma plantaže v Južni Ameriki in iščejo dela v Severni Ameriki, predvsem v Clevelandu, kjer je naseljenih tudi mnogo Slovencev. Posledica tega je, da vlada v Južni Ameriki pomanjkanje delavnih moči, dočim jih je v Severni Ameriki preveč in je zopet posledica tega brezposelnost. Ker noče delavstvo v Severni Ameriki urediti vprašanje izseljevanja zamorskih delavcev med seboj, je clevelandška delavska federacija imenovala poseben odbor, ki naj to vprašanje proučuje. Delavski voditelji nameravajo zamorske delavce organizirati, da bodo zmožni za odpor proti svojim izkoriščevalcem. Nečloveško postopanje in nesocialno ravnanje farmerjev z zamorci je znano vsemu svetu, a žal, o tem se je le malo pisalo; storil pa ni nihče zoper to barbarstvo nič, najmanj pa največji čeljustač o ljubeznj do bližnjega — klerikalizem.

Najstrašnejše razmere vladajo v Argentini. Delovnega časa ni, to se pravi: delaj od zore do mraka in še v noč. Mezde se izplačujejo neredno in je treba nanje čakati po 14 dni do dveh mesecev. Ako kdo zapreli, da bo stavkal, ga podjetnik kratkomalo iztira s policijo iz službe. Da postopanje pri tem ni baš uljudno, si lahko mislimo.

Italija se je sedaj le dobro odrezala. V Tripolitani se izbruhnila upori proti Italijanom. Italija je poslala tjakaj svoje brzopete čete, ki pa kakor še nikoli, niso imele uspehov. Da ojači vojaštvo, namerava vlada poslati v Tripolis — fašiste, ki naj uredijo položaj. Ako bodo imeli oni več uspehov, je to vprašanje; prav pa je, da se enkrat poizkusijo tudi z resničnim sovražnikom.

V Evropi je situacija motna kot prošli teden; jasno je le, da smo zaigrali Reko, Baroš in Delto, pa morda še marsikaj, česar mi navadni državljani sploh ne smemo vedeti. Italijani obljubljajo Jugoslaviji suverenost nad Barošem in Delto ter korekturo jugoslovansko-italijanske meje v korist Jugoslavije, a na te obljube se ni zanašati. Pašić je sicer poslal Mussoliniju pismo, v katerem govori o reškem vprašanju in njega rešitvi, toda to pismo ne vsebuje določnih predpogojev. Smatrajo ga le za uradno priznanje in voljo Jugoslavije, da se pogajanja nadaljujejo. Uspeh Jugoslavije je doslej ta, da je morala vzdržati takozvano paritetno komisijo, ki so jo sedaj poslali na »počitek« in pa še nešteto izvedencev, ekspertov, strokovnjakov in kakor se že vsi ti ljudje imenujejo, ki so tako imenitno zavozili na stroške delovnega ljudstva v reškem vprašanju. Za konec pa vsi vemo, ki mislimo z zdravimi možgani, zato na izjave vlade ne damo nič!

Prošli teden smo zopet doživeli dve revoluciji: eno v Španiji, drugo v Bolgariji. Prva revolucija je imela za posledico odstop španske vlade in formiranje novega kabineta. Na Bolgarskem pa se širi nezadovoljnost z vlado sedanjega ministrskega predsednika Cankova.

Nastopili so zemljiniki in s pomočjo komunistov napadli ter zavzeli več mest. Proglašeno je obsedno stanje in preki sod.

Dne 13. t. m. so se na Dunaju spopadli nemški narodni socialisti, takozvani Hackenkruizerji s komunisti povodom zborovanja prvih. Hackenkruizerji imajo nekak pomen italijanskih fašistov in delajo vladi mnogo preglavic.

U. D. R.

Kdo smo in kaj hočemo?

Tak bo naslov knjižice, ki izide te dni. Naroča se tudi pri upravnistvu 'Delavca' Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6/II.

Razno.

— **Nagradeni predlogi.** Občni zbor Produktivne zadruge kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev itd. je končno javno potrdil predlog komisije. Zadruga se bo odselej imenovala

»Jugometalija« r. z. z o. z. Ljubljana.

Ker je komisija šele iz različnih poslanih predlogov sestavila novo ime, odpade prva nagrada.

II. nagrado prejme sodrug Jože Zavrtnik iz Amerike za ime Vsekovinostavbinska zadruga.

III. nagrado prejme sodrug Ivan Kocijan za predlog »Metalija«.

Tako je sedaj zadeva novega imena zadruge rešena ter se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo za sodelovanje. Pomagajte nam tudi v bodoče z Vašimi nasveti in sodelovanjem ustvarjati podjetje, iz katerega bomo enkrat črpali nove ideje in sile za uresničenje boljšega družabnega reda.

Člane »Jugometalije« obveščamo tem potom, da bomo drugi teden vsem na novo pristopivšim članom poslali »Zadružne knjižice«. Prosimo cenj. sodruge naj nam pošljejo točno svoje obroke na račun deleža, da bomo zamogli s prihodnjo spomladjo začeti s povečanim obratom.

— **Rajska valuta.** Med Glasnikom presvetega Srca Jezusovega, ki izhaja v 40.000 izvodih v Mariboru in med Pravico, glasilom krščanskega delovnega ljudstva, ki izhaja v Ljubljani, se je začela prav zanimiva polemika. Glasnik Pravico zbada in ji predočuje verne francoske delavce, ki se vsak dan obhajajo, goreče molijo in grede celo po 10- ali 12urnem delu radostno spat, ne preklinjajoč trdega dela, dobro vedoč, da zanj dobe plačilo v nebesnih demantih in briljantih rajske valute. Glasnik vzklika: To je delavstvo, to je možatost, in značajnost, to je dokaz iskrenih krščanskih načel, to je življenje, kakor se spodobi za tistih par let na zemlji, ki so vendar priprava na večnost! Ta zbadanja so končno tudi Pravico tako razjezila, da vprašuje urednika Glasa presvetega Srca Jezusovega: Zakaj ni Glasnik še v eni sami številki napadel s tako vneto bogatinstva, kapitalizma in izkoriščanja, kakor napada one, ki se za siromake potegujejo? Kako da on ne svetuje nikoli bogatinom, naj se zadovoljijo z rajske valute? Pravica dostavlja: Nasprotniki krščanstva komaj čakajo, da morejo delavstvu dokazati, da je krščansko naboženstvo nasprotno njegovim upravičenim socialnim zakonom. Kdor hoče delavstvo z železnim kolom iz cerkve poditi, bi si ne mogel izbrati primernejše poti, nego one, ki jo ubira Glasnik presvetega Srca Jezusovega.

Mi smo to zanimivo polemiko priobčili. Pa ne zato, ker bi hoteli poditi delavstvo z železnim kolom iz cerkve, proti katerim ne moremo tako dolgo nič imeti, dokler niso proti socialni pravičnosti. Mi vemo, da delavstva z rajske valute ne tolaži cerkev kot taka, ampak samo razni prismojeni uredniki. Po našem mnenju bo Bog Pravico mileje sodil, kakor Glasnikovega urednika, ker je mnogo bolj pametna. V enem oziru pa se vendar moti. »Pravica« misli, da mora biti delavska politična in strokovna organizacija s takimi ljudmi, kot je urednik Glasnika pod eno streho. Mi smo pa mnenja, da delavska bojna organizacija ne sme vlačiti za seboj balasta, ki je zmožen tako pisati. Na drugi strani pa smo zopet mnenja, da je škoda, če se organizira delavstvo na takih podlagah, da bi ne moglo biti v eni organizaciji tudi z delavei drugih prepričan in drugih ver, ki so ravno takrat lačni, kakor mi, kar se o uredniku Glasnika menda ne more trditi, ker mislimo, da bi drugače vedel, da se žalibog za rajske valute ne da kupiti niti ene žemlje.

— **Antipatije kmetov do mestnega delavstva.** Kmetje tradicionalno mrze industrialne delavce in vse meščanstvo. Nesmiselno bi bilo zakrivati oči pred to resnico. Toda nobena revolucija kmetov se še ni mogla vzdržati, če ni imela na svoji strani tudi delavskega razreda. Revolucija v Bolgariji proti kmečkemu režimu je bila izvršena v Sofiji, glavnem mestu države, in od tam je poslala že organizirane čete na deželo, kjer so udušile eventualne upore

kmetov. Kmetje so bili nesposobni postaviti se organizirano v bran. To je glavni vzrok njihovega porazu. V dobi kapitalizma odločajo v slučajih nasilnih strmoglavljenj bolj kot kedaj poprej mesta. Vsi uspešni kmečki upori, znani v zgodovini, so končno podlegli nadvladi mest. Mesta so sama na sebi organizacija. V njih je koncentrirana velika množina prebivalstva, vojaštva, industrija, finance in sposobnost za organiziranje. Kmečko prebivalstvo lahko sodeluje z eno ali drugo mestno strujo, kakor je bil slučaj v Rusiji, toda voditi ne more. Ker bolgarska kmečka stranka ni imela dovolj jake zaslombe v Sofiji, je v teku par ur z največjo preciznostjo vržena z vlade.

Posredovanje dela.

Pri vseh »Državnih Borsah Delav« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murški Soboti je iskalo v preteklem tednu od 16. septembra do 22. septembra 1923 dela 248 moških in 128 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 148 moških in 114 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 125.

Promet od 1. januarja do 22. septembra 1923 izkazuje 36.329 strank in sicer 16.607 delodajalcev in 19.722 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo 10.958.

Dela iščejo:

Pri Državnih Borsah Delav« v Ljubljani: vrtnarji, steklar, kovači, stavbeni in strojni ključavničarji, železostugarji, zlatar, mehaniki, elektromonterji, mizarji, kolarji, žagar, sedlarji, krojači, čevljarji, peki, mesarji, prekajevalci, plačilni natak, kuhar, zidarji, vodovodni inštalater, tesarji, strojniki, kurjači, trgov. sotrud., ekonom, ekonomski pomoč., delovodja špirituoiz. izdelkov, predelavec za izdelovanje drož, gradbeni risar, risar narod. ornamentike, poslov. lesne stroke, kontorist-praktikant, trgov. potnik, skladiščenik, nadzorniki delavcev, sollicitator, pisarn. moči, sluge, hišniki, čuvaji, kontoristinje, vzgojiteljice, trgov. sotrudnice, restav. blagajničarka, natakariice, šivilje, gospodinja, delavke, perica, vajenci, vajenke itd.

Pri Državnih Borsah Delav« v Mariboru: hlapci, dekle, gospodinja, viničarji, ekonom, drvarji, rudarji, vrtarji, kamnoseki, orodna kovača, podkovski kovači, železostugarji, stavbna ključavničarja, strojni ključavničarji, kleparji, ključav. za tehtnice, monterji, mizarji, kolarji,

sodarji, žagarji, usnjar, sedlarji, krojači, šivilje, perice, čevljarji, mlinarji, peki, mesarji, natakariji, natakariice, hotelske sobarice, kuharja, slikarji, tesarji. tov. delavci, tov. delavke, strojniki, sluge, trgov. sotrudniki, sotrudnice, kontoristinje, pom. delavci, delavke, kočjaži, pisarn. moči, vzgojiteljice, kuhariice, služkinje, sobarice, vajenci, vajenke itd.

Pri Državnih Borsah Delav« v Ptujju: ekonom, gozdar, lovec, hlapci, viničarji, rudar, rudar. nadpaznik, lončar, kovač, ključavničarji, mizarji, kolar, sedlar, krojači, čevljarji, klobučar, mlinar, pek, slaščičar, mesar, laborant, zidar, tesar, strojniki, kurjači, šoferji, tov. delavci, sluga, vratar, trgov. sotrudnik, skladiščeniki, dninarji, voznik, pisarn. moči, bolničar, frizerka, natakariice, sobarica, blagajničarka, strojepiska, služkinje, vajenci, vajenke itd.

Pri Državnih Borsah Delav« v Murški Soboti: kovači, trgov. pomočniki, kuharica.

V dele se sprejmejo:

Pri Državnih Borsah Delav« v Ljubljani: kleparji, mizarji, žagarji za vodno žago, žagar za venec-žago, žagarji-gaberisti, krojači, čevljarji, čevljar delovodja, ščelar, klobučar, prekajevalci, sodavičar, natak, pleskarji, potnik za kravate, otroška varuhinja, natakariica, služkinje, kuharice, vajenci itd.

Pri Državnih Borsah Delav« v Mariboru: hlapci, dekle, viničarji, majarji, drvarji, rudarji, vrtnarji, steklar, kovači za nože, sekire, lopate, cepine, motike, obratovodja kovaške obrti, podkovski kevači, kotlarji, kovobrusači, železostudarji, ključavničarji za tehtnice, mizarji, sodarji, kolarji, jermenarji, lakirarji vozov, čevljarji, mlinarji, poslovodja za mizarstvo, slikarji, dimnikarji, zidarji, strehokrovci, pisarn. moči, šivilje za perilo, vzgojiteljice, natakariice, vajenec, vajenke itd.

Pri Državnih Borsah Delav« v Ptujju: pristavi za posestvo, viničarji, hlapci, rudarji, lončarji, kovači, kolarji, sodarji, pletarji, sedlarji, jermenarji, hišni hlapci, vajenci, vajenke, kmečke dekle, sobarica, služkinje itd.

Pri Državnih Borsah Delav« v Murški Soboti: mizarji, kuharice itd.

Čevlji domačih tovarov Peter Kozina & Ko z znamko »Peko« so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Išče se pod zelo ugodnimi pogoji

spreten kovino-livar

Ponudbe naj se pošlje na H. Stolca sinovi, Novi Sad.

Jugometalija sprejme takoj 2 dobro izurjena

kotlarska pomočnika

Ponudbe sprejema pismeno ali ustmeno »JUGOMETALIJA«, r. z. z o. z., LJUBLJANA, Koločvorska ulica številka 8.

Zadružna banka

v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice; obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 10.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.